

MASEWALTELPOKAYOTL WAN MASEWALICHPOKAYOTL TLEN MEXIJKO TLALI INTLATLANILIS TLEN 2009 XIWITL

Pampa tikintekiixmatisnekij masewalichpokamej wan masewaltelpokamej, tlaj inseselti o ika sekinok iniwaya tekichiwaj o tekichijkej kiyoltetiliaj tomasewalnemilis ne tochinanko o sekinok chinankotiniy , tikinnotsaj; wan tikinijliaj masewaltekiwajkemej, masewalnechikoli, tlanawatianimej tekitiniy wan tlen kinkuesowa masewalnemilistli kichikawilisej... ma kintlapejpenikaj ajkia injwantij masewalichpokamej wan masewaltelpokamej weliskiaj kiselij se tlaxtlawili tomij pampa melawak tekitiniy moixnextijtokej ipan ni 2009 xiwitl.

¿KENIJKATSASJ TIYEJYEKOJTOKEJ TIJNEMILISEJ NI TLANOTSALISTLI?

1. Tikinnotsaj ma tewantikaj ichpokamej wan telpokamej masewalmej tlen ipan Mexijko tlali mochantlaliaj, tlen pewaj kipiaj majtlaktli wan ome xiwitl wan kontlamiltiaj ika sempowali wan chiknawi xiwitl.

2. ¿Kenijki tikinxelowaj?

(“A”) tlen kipewaltiaj majtlaktli wan ome xiwitl wan kontlamiltiaj kaxtoli wan eyi xiwitl.

(“B”) tlen kipewaltiaj kaxtoli wan nawi xiwitl wan kontlamiltiaj sempowali wan chiknawi xiwitl. Amo welis tewantisej kiselisej tomintlaxtlawili tlen kiselijtokejya wajkaya.

3. ¿Kenijkatsaj moxejxelos ni *Tomintekitlatlanistli*?
  - I. In tlen inchinanko kitekipalewiaj o kipalewijtokej ma tomimpia wan ma moiskalti iyoltetikayo.
  - II. In tlen inchinanko kitekipalewiaj o kipalewijtokej ika intlamachtli, inyokatilnemilis, ma kiixmati kenijkatsaj ixayak wan iyolo; tlen kinemiliaj kenijkatsaj kuikatl, tlatotsontli, yektlajtoli, xochitlajtoli, xochiijtotili wan tlatlepanitali ika sekinok neskayotl nemilistli.
  - III. In tlen inchinanko kipalewiaj o kipalewijtokej kimokuitlawiaj ika intekichiwal, kiyejyektlaliaj kampa chantij, kimokuitlawiaj kuatitlamitl wan yolkatsitsij, kuali kiixneskayotiaj tekittl ika tlen injwantij intlajlamikilis wan nojkia tlaj temachtiaj wan kuali kiasiltiaj inyejyekolis kimokuitlawisej nochi tlen onkaj ipan ni tlaltipaktli.
  - IV. In tlen inchinanko kipalewiaj o kipalewijtokej kenijkatsaj welis kiixmatisej masewalpjatl, kenijkatsaj mopajtisej wan momokuitlawisej ika se kokolistli.
  - V. In tlen inchinanko kipalewiaj o kipalewijtokej ma kiixmatikaj tlen toaxka wan tlen totechpowi topanolis; kenijkatsaj welis timomanawisej timasewalmej kemaj se tekiwaj techwilanasneki o techixpanosneki.

4. ¿Ajkia inijwuantij tenotsaj?

Tenotsaj tlayakananij tekipanowanij koyotlaj wan tlen amo koyotlaj; nojkia tlen kinkuesowa masewalyotl intechpowi; chinankotini, altepetini, wan masewalnechikoltini. Kampa kiixnextisej itekitlachiwalis masewalichpokatl o masewaltelpokatl.

Nojkia welis toselti o tonechikolis ma tewantij, kampa tikijtosej totekichiwalis.

5. ¿Tlen amatl moneki moixnextis wan titemaktilisej?

a). Achtowi titeyolmelawasej.

- Totokaj wan totsonkiska o itokaj totlanechikolis wan ajkia techyakanas.
- Tlen tlatlantechpowilistli ixexxelolis ipan titewantisej.
- Kanij wan kemanijki titlakatkej (tlen tonatij, meetstli wan xiwitl).
- Tlen itokaj ichinanko o ialtepej.
- Katlia achtowi itlajtol wan katlia teipaj itlajtoli momachtij tlajtos.
- Tlen tekittl kinemilia wan tlen tlamachtlistli kitlamijtok.
- Kanij mochantlalia, ma kiiykuilo tlen itokaj (kalweyojtli, ixnestlapowalistli, ixexxekachinanko, tlen itokaj altepetl kampa ontlatskia kinawatiaj, ixexxelamatlapowal, katl kampa ontlatskia) nojkia monekis itepostlajtolmekaj o iamatlekuesalotitlankaj.
- Nojkia ma kiiyto tlaj tewantitojka wejkaya ika ni masewaltlatlantechpowilistli.

Ajkia inijwantij innechikolis tewantis moneki kiiykuilosej intojtokaj inwampoyowaj wan nojkia tlen kinyakanas.

b). Ipan se yowaltlekuesalotl (CD) tijneextis tlen monelamaj wan tijkixtis makuili amatlaixkopintli kampa ixnesis: inmotekinemilis, inmotlakatilamaj, inmoixneskaamaj, inmoixneskachanamaj (RFC,

CURP) wan tlen kipiaj kaxtoli wan eyi xiwitl kinextisej inixneskaamaj. Nochi ni amatl moneki intemaktilisej.

c). Motekinemis tikajkokuis ipan se yowaltlekuesalotl (CD) o tikijkuilos ika momasewaltlajtlotl wan teipaj tikixtomas o tijtlajtolkuepas ika kaxtiltekatlajtlotl.

d). Tlaj nelia kineki se iselti o ika sekinok tlatlanis, moneki kiixnextis itekij ika tlaixkopintli, tlajkuiloli tlen kiixnextijtok amatlayolmelawani (periódico), itekij tlen kichijtok wan sekinok kampa kiixnextia kenijkatsaj kipalewijtok ichinanko, kampa katl (entidad federativa) ontlatskia o mexijko tlali.

Tlaj kiixnextis o kiixnextisej masewalpajtli itekij, ma kiixnextikaj ipan yowaltlekuesalotl (CD), ijkinoy ixnesis tlaj nelia melawak inoj tekichijtok.

e). Tlaj kinekij, nochi tlen panotokejya tewantij ipan ni tlatlaniltekitl, ma nojkia kiwaltitlanikaj intekinemis, ma tlaj yankuik nemilisotl kiwalika, ma tlaj amo, amo welis kinselwilisej.

f). Amatl tlen intemakasej amo mokuemasok, ayok mechmaktilisej.

Tlaj nojwaj poliwis amatinij kampa inkiixnextisej inmotekichiwalis o seyok tlamantli, ni Weyi Tlayakananij Mexijko Ewanij wan tlen kiyejyekosej ni tekkitl, welisej sempa mechontlajtlanisej sekinok amatinij tlen nojwaj moijlisej mechpolowa.

6. Tlayejyekowanij.- Nochi tlen ni sesentlatlanilis tekichiwali ixtlamatinij kiijitasej wan kuali kiyejyekosej inmotekej.

7. ¿Kenijkatsaj kiyejyekosej tlachiwaltekitl?.- Kiyeyekosej inmotekichiwalis, kenijkatsaj inmochinanko kiitaj, tlaj nelia yankuik tekkitl, tlaj kikualita masewalnemisotyotl, nojkia tlaj kikualita sekinok masewalnemisotyotl, kenijkatsaj kistok wan kanika ontlami techmasewalpalewia.

8. ¿Keski timotlanilisej?

Onkas ome tlatlanilistli tlen se tekkitl mochiwas, se tlen “A” wan se tlen “B”; sesej kintechpowiltisej chikueyi xikipili wan kaxtoli tsontli mexkotomij (\$ 70 mil), ni tomij kimatis weyi tlekopatl tominajkojketl tlen ika kaxtilantlajtlotl itokaj “Contratos de Comisión Mercantil y Depósitos de Títulos en Custodia”. Nojkia kinmaktilisej tlen tewantisej se amatlaixitali.

Nochi tlen tewantisej kinmajmakasej se amatlaixitali.

9. Tlaj amo moselis se tekiixneschiwalistli tlen ipan ni amatl moixnextia, temaktilisej ome tlatlanistli tlen seyok itokaj tekittlatlanistli tlaj tekiwajkemej ijkinoy kikualitaj.

Tlaj se tlamantli poliwi nikaj moijitas, welis kitlachilisej teipaj tlen kinemiliaj kichiwasej ni *Tekichiwaltlatlanistli* in kemaj moijitasa ni tekiyotl.

¿Kampa welis mitsyolmelawasej wan mitsselwilisej motekijtekpantlajtol?

Telpokamexijkayotl Tlekopatl

Telpokatlekopayotl Ixnestekitiloj: Serapio Rendón, Núm. 76, Col. San Rafael, Deleg. Cuauhtémoc, C. P. 06470, México, D. F., Tel. 15 00 13 11, 15 00 13 12, 13 00 13 00, exts. 1402 y 1528. Línea Joven: 01 800 22 800 92.

Ni tlanotsali welis nojkia tikitas ipan mochinanko, moaltepej, kampa mechnawatiaj, kampa katl inontlatskitokej.

Nochi amatekitl tlaj inkikawatij o inkititlanisej mechselwilisej chikuasej imaj kawitl teotlakpaj ipan ni majtlaktli wan eyi itekij agosto meetstli tlen 2009 xiwitl.

Ni amatlanotsali welis motlajtlachilis ika maya, náhuatl, tutunakú, tlapaneko tlajtoli wan ipan tlajtolwastli tlen Telpokamexijkayotl Tlekopatl wan sekinok tenotsanij tlekopamej.

<http://www.imjuventud.gob.mx>